

DZIENNIK WILEŃSKI

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: ul. Dominikańska 4. Telefon Redakcji i Administracji 448. Drukarni 520. Redaktor przyjmuje od g. 2—4 po poł. Administracja otwarta od g. 9—6, w niedzielę i święta od 12—1. „Dziennik Wileński” wychodzi codziennie z wyjątkiem poniedziałków i dni poświęconych.

PRENUMERATA miesięcznie z odnośnieniem 500000 mk., z przesyłką pocztową 500000 mk., za granicą 1000000 mk., cena pojedynczego numeru na prowincji 300000 mk. CENA OGŁOSZEŃ: za wiersz milimetr, przed tekstem 150000 mk. w tekście 150000 mk., za tekstem 80000 mk.—W numerach świątecznych oraz z prowincji o 25% drożej. Każda nowa podwyżka taryfy obowiązuje wszystkie już przyjęte ogłoszenia od dnia zmiany cen bez uprzedniego zawiadomienia. Konto czekowe w Poczcie Kasie Oszez. № 20187.

WILEŃSKI BANK ROLNICZO-PRZEMYSŁOWY

Ad. Mickiewicza 17

Wielka 73

Przyjmuje wpłaty na akcje Banku Polskiego i udziela na zakup tych akcji bezprocentowe pożyczki do dnia 30 marca r. b.

przyjmuje wkłady, otwiera rachunki bieżące oraz udziela kredytów w efektywnych walutach zagranicznych i RUBLACH ŻŁOTYCH.

ONUFRY-FELIKS HURCZYN

Inżynier, obywatel Ziemi Wileńskiej

opatrzone[św. Sakramentami po długich i ciężkich cierpieniach zasnął w Bogu dnia 27-go lutego 1924 roku przeżywszy lat 72. Nabożeństwo żałobne odbędzie się w piątek dnia 29 b. m. o g. 9 ej w kościele Zbawiciela przy szpitalu Okręgowym na Antokolu. Wyprowadzenie zwłok do grobów rodzinnych w Korwi odbędzie się w niedzielę 2 go marca o g. 8 ej rano, o czym zawiadamiają krewnych i znajomych w nieutulonym żalu pogrążeni

Żona i Dzieci.

Telefonem z Warszawy.

(Od własnego korespondenta.)

Odszkodowanie za rekwizycje władz okupacyjnych niemieckich.

W sprawie rekwizycji bawełny dokonanej przez b. władze okupacyjne niemieckie w firmie francuskiej w Częstochowie „Czenstochovienne”, Mieszany Trybunał Rozjemczy Francusko-Niemiecki wydał dn. 1 lutego 1924 r. wyrok, na mocy którego uznał swoją kompetencję i zażądał od państwa niemieckiego sumę odpowiadającą obecnej wartości zarekwirowanej w 1915 roku bawełny.

Firma udowodniła, że zarekwirowany towar został przez okupantów wywieziony do Niemiec.

Wyrok ten stwarza bardzo poważny precedens w sprawie rekwizycji na terenach b. okupacji niemieckiej. Należy się spodziewać, że również Trybunał Mieszany Polsko-Niemiecki pójdzie w ślady powyższego wyroku i uzna swoją właściwość w sprawach w których zostanie udowodnionem, że przedmioty zarekwirowane zostały wysłane do Niemiec.

Wszystkie przeto osoby i firmy u których byli okupanci niemieccy zarekwirowali towary lub wogóle mienie i wywieźli je do Niemiec powinny niezwłocznie wnieść swe powództwa do sekretariatu Trybunału Rozjemczego Polsko-Niemieckiego w Paryżu pod adresem: „Tribunal Arbitral Mixte Germano-Polonais, Paris, 57, rue de Varenne”. Czasokres wniesienia powództwa został przedłużony do 1 października 1924 r.

Regulamin procesowy Trybunału mieści się w Nr. 90 „Dziennika Ustaw” z 1921 r.

W razie wątpliwości można zaciągnąć informacji w Głównym Urzędzie Likwidacyjnym (Warszawa, Foksal 8), wydział prawny.

Przymusowe egzekwowanie podatku.

Dn. 26 b. m. rozpoczęło się przymusowe egzekwowanie pierwszej raty drugiej zaliczki na podatek majątkowy. W ciągu dwóch dni 26 27 b. m. w samej Warszawie dokonano przymusowego zajęcia majątku ruchomego 2.200 opieszalszych płatników.

W 50% wypadków zaległość zapłacona została natychmiast, 10% płatników wykazało się kwitami P. K. O. lub P. K. K. P., gdzie podatek opłacono. W 40% wypadków spisano protokoły zajęcia ruchomości.

Rzeczy zajęte będą bezwzględnie sprzedane w drodze licytacji. Ministerstwo Skarbu rozesało telegraficznie na prowincję polecenie dokonywania w ten sam sposób egzekucji która też będzie w całym kraju przeprowadzona z całą bezwzględnością.

Płace zarobkowe w Polsce.

WARSZAWA, 28.II. Wczoraj w Ministerstwie Skarbu odbyło się posiedzenie Rady Gospodarczej, na którym omawiana była sprawa polityki płac.

Zagajając obrady, Prezes Rady Ministrów p. Grabski stwierdził, że po stabilizacji marki polskiej poziom płac podniósł się znacznie, szczególnie uposzeń pracowników państwowych. Obecnie już obserwujemy, że pensje niższych kategorii pracowników państwowych są u nas w zlocie wyższe, niż były w dawnej Austrii. Ten wzrost płac Państwo ma możliwość kompensowania przez wzrost podatków. W życiu gospodarczym natomiast, gdzie pierwszym następstwem wysokich płac zarobkowych jest wysoka cena produktów, tej możliwości niema, działają czynniki konkurencyjne i w razie niemożności rywalizowania z sąsiednimi państwami następuje kryzys. Zasadniczo jest pożądanym wysoki poziom płac zarobkowych, gdyż gwarantuje większą konsumpcję, co leży w interesie rozwoju produkcji oraz daje możliwość oszczędzania, co leży w interesie Skarbu. Jednak zachodzi pytanie, w jakim

stopniu ze względu na niezbędną równowagę bilansu handlowego możliwe jest utrzymanie płac zarobkowych na wysokim poziomie.

W dyskusji, jaka się rozwinęła po przemówieniu p. Prezesa Rady Ministrów, wzięli udział: poseł Korfanty, prof. Okolski, b. prezydent m. Warszawy Drzewiecki, poseł Żuławski i prezydent m. Krakowa Federowicz.

Stwierdzono, że istnieje u nas dysproporcja pomiędzy cenami rynku wewnętrznego i zagranicznego oraz, że jest rzeczą konieczną scharmonizowanie tych cen, bez czego przemysł nasz nie byłby zdolny do eksportu. W tym celu należy według ich opinii ulepszyć metody pracy celem podniesienia jej wydajności.

Ponieważ odzywały się głosy, zalecające w tym celu ustawowe przedłużenie czasu pracy, za przykładem Niemiec, więc p. Prezes Rady Ministrów wyjaśnił, że przykład Niemiec, posiadających duże zobowiązania w stosunku do zagranicy, nie może być dla nas miarodajnym. My zobowiązani takich nie mamy, a więc i ustawowe przedłużenie dnia pracy nie

jest dla nas aktualne. Rząd obecnie podjął się przeprowadzenia sanacji Skarbu w takich warunkach, by nie naruszać zdobyczy socjalnych. W tym stanie rzeczy przedłużanie czasu pracy możliwe jest tylko w warunkach dobrowolnej umowy między przemysłowcami a robotnikami. Jedynie w zakresie zniesienia zbyt wielkiej liczby świąt. Rząd w najbliższym czasie wystąpi do Sejmu. Zbyt wielka ilość świąt stanowi bowiem przeżytek i zmniejszenie ich ilości uważa Rząd za bardzo aktualne.

Życie ekonomiczne.

Frank złoty.
Kurs obowiązujący.

29 lutego	1,800,000 mk.
1 marca	1,800,000 mk.

Dla opłat kolejowych od 16 do 29 lutego 1.800.000 mk.

Dla opłat pocztowych od 16 do 29 lutego 1.800.000 mk.

Dla wyrobów tytoniowych od 16 do 29 lutego 1.800.000 mk.

G I E Ł D A.

Wilno, dn. 28 II 1924 r.

Funty szterlingów 39.500.000
Czeki i wpłaty Londyn—39.800.000.

Listy zastawne i papiery wartościowe 8% Państw. Pożyczka Złota 1.550.000—1.525.000.

Akcje Wileńsk. Pryw. Banku Handl. 310.000.

WARSZAWA, 28.II. (Pat.)
Giełda pieniężna. Dolary 9.345.000—9.250.000. Londyn 40.250.000—39.725.000. Paryż 384.000—378.000.

Związek Ludowo-Narodowy. KOMUNIKAT.

W sobotę dn. 1 m. b. r. o g. 7 wiecz. w lokalu Redakcji Dziennika Wileńskiego (Dominikańska 4), odbędzie się Zebranie Członków Zarządów Kół dzielnicowych Zw. Lud. Nar. m. Wilna, na którym wygłosi referat o sytuacji politycznej p. poseł A. Zwierzyński.

Zarząd Koła dz. „Snipiszki” podaje do wiadomości, że poczynając od dnia 1 marca r. b. Sekretariat Koła będzie czynny codziennie (za wyjątkiem niedziel i świąt) od godz. 5—7 p. p. w lokalu przy ul. Mostowej 16 m. 39., gdzie będą przyjmowane opłaty na poczet składek członka, zniżkowa prenumerata pism narodowych, zapisy nowych członków i zmiana legitymacji, wypożyczanie książek z istniejącej przy Kole biblioteki dzieł polityczno-społecznych, oraz wydawane kartki na prawo otrzymania informacji w sprawach podatkowych jako też świeżo zorganizowanych przez Prezydium Koła bezpłatnych porad prawnych.

Prócz tego pomienione wyżej czynności będą uskuteczniwane w lokalu zebrań ogólnych Koła przy ul. Wilkomierskiej Nr. 1, co niedzielę od godz. 12½—1½ p. p. oraz co środę od godz. 5½ do 6½ wiecz.

FABRYKA SILNIKÓW SPALINOWYCH i PĘDNI T. WINDYGA
Warszawa, ul. Waliców 16, tel. 105-18
POSIADA NA SKŁADZIE GOTOWE SILNIKI I PĘDNI.

Dziś w piątek dn. 29 b. m. o godz. 7 w. w lokalu T-wa „Rozwój” Trocka 11 m. 7.
red. Stanisław Kozaryn
wygłosi I z cyklu odczyt na temat

„Główne prądy i osobistości literatury Polskiej” (1863—1907 r.)

Bilety w cenie 250000 mk. w kancelarii „Rozwoju” i przy wejściu

Oddział „DEMAT” sprzedaje:

Kociołki i rondelki blaszane, termosy, maszyny do szycia, kłódki żelazne, piły tartakowe, młoty, aparaty do lutowania, centryfugi, linki druciane, maszyny parowe, motory benzynowe, szyny kolejowe, belki żelazne budowlane, prasę motorową w Warszawie ul. Królewska 23.

Kotły parowe, piugi motorowe, kosiarki, lokomobile, prasy do slana i torfu, traktory parowe, samo hód, motory benzynowe, pralnie mechaniczne, grabiarki, piłę taśmową, zbiorniki żel., wały korbowe, walce żel., furgon, bryczkę, gracie żel., szmaty brezentowe, odpadki gumy, wózki, koła i osie kolejowe, szyny kolejowe, słupki żelazo-betonowe, blacha falista, asfalt. w Lwowie ul. Waloowa 9.

Lokomobile, młocarnie, motor spalinowy, szyny kolejowe w Łucku, ul. Dominikańska 7.
Dynamomaszyny, motory spalinowe, aparat kinematogr., prasę drukarską, maszynę do wyrobu mydła, kuchnię żel., szyny i belki żelazne w Wilnie, ul. Sienkiewicza 24.

Szczególty patrz: „Demobil” Zeszyt 76-ty.

Termin składania ofert dnia 12 marca 1924 r.

AJENCJA WSCHODNIA

ODDZIAŁ WILEŃSKI

ul. Ad. Mickiewicza 19—29 tel. 2-43.

Poleca: **Codziennie wiadomości ekonomiczne**, telefonicznie otrzymywane **notowania walut**. Zestawienia kursów walut obcych na giełdzie warszawskiej za rok 1919, 1920, 1921, 1922, 1923.

Niemcy a nacjonalizm.

Poznać wroga, poznać źródła jego siły jest pierwszym warunkiem skutecznej obrony.

Jeżeli zapytamy się na czym zbudowana została potęga niemiecka, co nawet w upadku dążeń narodowa temu zadziwiający hart, jedną znajdziemy odpowiedź: niemiecki nacjonalizm.

Nacjonalizm ten nie jest zbyt dawnej daty; jeszcze w 18-tym wieku była to idea dla Niemców prawie nieznaną, zaledwo przeczuwaną, ale to też pod koniec Rzeszy stanowiła luźny i słaby zlepek państw, rządzonych despotycznie przez setkę tyranów, zaprzędających własny swój lud w niewolę. Dopiero wojny napoleońskie budzą w narodzie niemieckim samopoczucie, poczucie jedności, godności narodowej, słowem to, co nazywamy nacjonalizmem w słowa tego najlepszym znaczeniu.

I odtąd też rozpoczyna się prawdziwy wzrost potęgi niemieckiej.

Jeżeli Niemcy powiadają, iż bitwę pod Sedanem wygrał niemiecki nauczyciel ludowy, to trzeba zapytać się: coż wszczepiał w serca i umysły swych wychowawców ten nauczyciel? Kto zna nowoczesny system wychowania niemieckiego, wie, iż oparty on jest przede wszystkim na rozwijaniu patriotyzmu, poczuciu odrębności (a nawet wyższości) rasowej i zdrowego egoizmu narodowego. System ten został znacznie rozwinięty po wojnie 1870 — 71 r., a z jakim skutkiem?

Dziś jeszcze nie jest dostatecznie wyjaśnionem co pohnęło Niemców do wywołania wojny światowej, być może była to pewna, wrodzona im zachłanność, która z nacjonalizmem nie miała wspólnego, gdyż ten, ograniczając się z natury rzeczy do danego plemienia czy narodu, przeciwnym jest polityce zaborej, która pociąga za sobą władanie w organizm narodowy krwi obcej. Nacjonalizm ma raczej charakter obronny, gdyż stoi na straży czystości rasy, to też dzisiejsi nacjonałiści niemieccy, potępiając wojnę i udział w niej Niemiec, przypisują wyraźnie winę tego wpływu międzynarodowego kapitalizmu na ces. Wilhelma.

Jakiegokolwiek były przyczyny wojny, najzaciętszy wróg Niemców przyznać im musi nie zwykły hart, który im pozwolił w ciągu czterech lat stawić czoło całemu światu i nawet odnosić bardzo poważne zwycięstwa. Źródłem tej niezwykłej siły był niewątpliwie nacjonalizm niemiecki, który w chwili niebezpieczeństwa

każe im zapominać o wszelkich różnicach stanowych i partyjnych, skupić się dookoła jednego sztandaru narodowego. Jeżeli Niemcy uważane są powieką za ojczyzną socjalizmu, to wojna wykazała, że socjalizm ten uprawiali oni raczej na eksport do krajów o niższej kulturze, razem z tanią tandetą „made in Germany” zachowując dla swego użytku tak w dziedzinie przemysłu jak i ducha bardziej solidne idee i wyroby.

Kłęska wojenna z konieczności wywołać musiała wewnętrzny chaos, z którego jednak poczyna się wyłaniać oblicze nowych, powojennych Niemiec, a jest to oblicze nawskroś narodowe, podniesione do takiej potęgi ducha nacjonalistycznego i kultury rasy o jakim przed wojną nie miano pojęcia. Wybory, jakie odbyły się w niektórych częściach państwa, w Tyryngji, w Meklenburgji, w Lubesce pozwalały przypuszczać, jak w bliskiej już prawdopodobnie przyszłości wyglądać będą całe Niemcy: wszędzie widzimy zupełne bankructwo idei socjalistycznej i stronnictwa socjalistycznego oraz stronnictw mu pokrewnych, wysuwają się natomiast na czoło dwa skrajne skrzydła: komunistów oraz nacjonalistów, przyczem ci ostatni wszędzie posiadają ogromną liczebność przewagę.

Nacjonałiści niemieccy występują w różnych okolicach pod odmiennymi nieco sztandarami partyjnymi jako „Niemieckie Ludowe Stronnictwo” („Deutsch Völkische Partei”), „Niemieckie Narodowe Stronnictwo” („Deutsche Nationale Partei”) i nareszcie „Niemieckie narodowo-ludowe stronnictwo” („Deutsch Nationale Volkspartei”). Wszystkie te stronnictwa łączą w jedno kult rasy i niechęć do wpływu obcych, zwłaszcza żydowskich, żydowskiej ideologii.

Przyjrzyjmy się bliżej programowi temu jak go zwięźle formuluje „Niemieckie Narodowo-ludowe stronnictwo”:

„Światopogląd narodowy („Völkische Anschauung”) miarodajny jest dla polityki niemiecko-narodowej partii ludowej. Uzasadniony jest on w historii naszej, w północno-rasowym, odziedziczonym po przodkach germańskich charakterze naszego narodu i na świadomości odwróceniu się od wszystkiego, co inne krwią („fremdblutig”), żydowskie i obce, w polityce, kulturze i gospodarce. Zdecydowane przywództwo („Führertum”) z osobistą odpowiedzialnością przeciwstawia się obłudowi mas i równości demokratów zachodnich.

Dlatego żądamy:

1. Rządzić Niemcami mogą tylko Niemcy rasowi („Deutschbürtige”). Administracja publiczna w Rzeszy, krajach i gminach musi posiadać charakter niemiecki.

2. Rodzina niemiecka winna być wolną od obcych rasowo intruzów.

3. Kulturę niemiecką należy uwolnić od obcego rasowo świata myśli, życia prawnego, nauki, literatury, prasę i sztukę należy bezwzględnie oczyścić.

4. Gospodarkę niemiecką należy zbudować na zasadzie niekropowanego rozwoju osobistości. Należy usunąć panowanie światowego kapitału żydowskiego i resztki gospodarki marksowskiej i na jej miejsce wprowadzić odpowiadającą charakterowi niemieckiemu narodowo-socjalną reformę gospodarczą z udziałem robotnika niemieckiego w dziele jego pracy.

Teraz zapytajmy się, coż przedstawiają takiemu programowi wrogów naszych domorośli nasi „postępowcy”, „liberałowie” i wszelkiego typu „wolnomyśliciele”. Na zbrojenia niemieckie, na ich eskadry samolotów, na gazy trujące pragnęliby odpowiedzieć rozbrojeniem i mrzonkami o wiecznym pokoju. Na ich konsolidację narodową — mglistymi hasłami międzynarodówki. Nie przeczymy, iż hasła te, zwłaszcza dla niewyrobionych, młodocianych umysłów, dużo mają uroku, nie zapominajmy jednak, iż nierównie wznioslejsze rozbrzmiewały w wiekach średnich, kiedy wśród ogólnego uniesienia wyruszała krucjata dziecięca na podbój Ziemi Świętej. Dziś już dostatecznie zostało wyjaśnionem przez historię, że cała impreza w gruncie zorganizowana została przez kilku sprytnych handlarzy żywym towarem, którzy uczestników krucjaty zaprowadzili następnie w najstraszniejszą niewolę, jaka i nam grozi, jeżeli nie wyleczymy się z wrogości, rozkładającej duszę i ciało ideologii, zaszczepionej nam przez międzynarodowe żydostwo.

Zarzuca nam ktoś, iż broniąc się przed ideologią żydowską, pragniemy przeszczerzyć na nasz grunt światopogląd germański. Odpowiadamy na to, iż jakkolwiek kult rasy istotnie osiągnął w Niemczech niezwykle wysokiego stopnia rozwoju, mylnem byłoby uważać go za coś specyficznego germańskiego. Przeciwnie, jak już zaznaczyliśmy, nacjonalizm w Niemczech jest stosunkowo świeżej daty, mało jest narodów które tak łatwo ulegały wynarodowieniu jak Niemcy. Jako przykład przytoczymy tysiące rodzin dziś polskich, pochodzenia niemieckiego, przytoczymy Alzację

i Lotaryngję ze swą ludnością z pochodzenia niemiecką, z ducha szersze francuską.

Lecz Niemcy w czasach poznali niebezpieczeństwo wypływające zarówno z ich charakteru, jako też z ich położenia geograficznego, centralnego, bez stałe określonych, naturalnych granic i przeciwko temu niebezpieczeństwu uzbroili się w hartowny pancerz zdrowego egoizmu narodowego.

Położenie Polski pod wieloma względami podobne jest do niemieckiego, o tyle przewyższamy Niemców, iż poczucie odrębności i jedności narodowej mamy we krwi, objawiało się ono w wiekach, gdy podobne uczucia nieznanne były reszcie narodów kulturalnych

(Psie pole, Grunwald), spotęgowały je lata niewoli i twarda walka o byt narodowy, dopiero dziś, po osiągnięciu niepodległości nastąpiło pod wpływem wrogich, zdrazieckich czynników pewne odprężenie. Wierzymy iż jest ono czasowe, w przeciwnym razie przysiężąc nam wielkie niebezpieczeństwo i niechybna klęska ze strony naszego sąsiada zachodniego, przeważającego nas dziś swym uświadomieniem i pogłębieniem rasowym, obejmującym najszersze warstwy narodu co w walce narodów o byt, o niepodległość, o miejsce pod słońcem równa się potężnym twierdzom, światowej artylerji, milionom bagnatów.

J. O.

Przesilenie gospodarcze.

WARSZAWA, 28.II (Pat.) Przesilenie w życiu gospodarczym powstałe pod wpływem zarządzeń natury skarbowej, zdążające do uzdrowienia naszych finansów, wywołało potrzebę przedsięwzięcia pewnych środków, mających na celu umożliwienie przebycia tego okresu przejściowego bez nadmiernej wstrząśnienia. Jako taki środek w zakresie kolejnictwa uznano wprowadzenie ulg taryfowych dla eksportu takich wytworów, które wobec skurczenia się pojemności rynku krajowego nie mogą znaleźć zbytu na miejscu. W wykonaniu tego zadania Min. Kolei zaprowadza od dn. 1 marca b. r. szereg nowych taryf eksportowych, oraz rozszerza dziś obowiązujące. Do tych taryf należą w pierwszym rzędzie nowe taryfy na wywóz węgla kamiennego, oraz na wywóz

cementu. Dla ułatwienia wywozu ziemniaków do Łotwy i Estonji żużono przewozić na odległość powyżej 300 km. z klasy VIII taryf do klasy IX. Celem poparcia wywozu naszych wyrobów naftowych obniżono dziś obowiązujące taryfy eksportowe przez Gdańsk o 10%. Obniżono również dotychczas obowiązujące taryfy na wywóz wyrobów żelaznych i maszyn, oraz wyrobów szklanych i ceramicznych. Wprowadzono pozatem nowe taryfy na wywóz materiałów drzewnych. Stoi to w łączności ze sprawą wyzyskania portu Gdyni dla celów eksportowych. Sprawa będzie władz kierujących budową portu, oraz naszych przedsiębiorstw eksportowych przyczynić się do tego, aby udział Gdyni w obrocie handlowym nie był tylko nominalnym.

Zapisy na akcje Banku Polskiego.

WARSZAWA, 28.II (A.W.) Fabryka ołówków Majewskiego subskrybowała 100 akcji Banku Polskiego, Kasa Przewodności pracowników Magistratu m. st. Warszawy—48 akcji. Pozatem zapisali się na większe ilości akcji: w Warszawie p. p. J. Glass, J. Gelbfisz, J. Skowronek, H. Akas, W. Klepezyński, D/H. F. Mieszkowski, fabryka koronek Szlankiera, Centrala Spół-

dzielni rolniczo-handlowy, Wschodnie T-wo dla Handlu, przemysłu i urządzeń rolnych; z prowincji — pp. Gorecki ze Strzegocina, S. Godlewski z Luszyńca, A. Skrzyński z Kutnowskiego, Z. Boski z Łowickiego, T. Zawadzki z Grójckiego, W. Stachowski z Bydgoszczy, Bydgoska fabryka maszyn Löbnera i S. Czaplicki z Katowic.

Proces przeciwko Hittlerowi.

BERLIN, 27.II.—Z Monachjum donoszą: Na dzisiejszej rozprawie w procesie przeciw Hittlerowi Sąd przestępstw przewoźny organizacji bojowej Oberland d-ra Webera. Oświadczył on, że organizacja jego walczyła na G. Śląsku. Po ukończeniu tych walczył z raportem jen. Ludendorffowi, którego uważała za swego członka honorowego. Jenerałny Komisarz Kahr, jen. Los-

sow, pułkownik policji Seissner i jen. Ludendorff byli zgodni co do konieczności przeprowadzenia zamachu, obalenia Rządu i ogłoszenia dyktatury.

Po południu przesłuchiowano b. prezydenta policji Pöhnera, który również mogło obiecał Kahr. Oświadczył on, że Kahr nie chciał dokonać zamachu 9 go listopada, tylko w tydzień później.

3)

Nieprawda i prawda o celi Konrada.

Jako drugim dowodem posługuje się on tam mianowicie odnalezionym w zbiorach gmachu poklasztornego Inwentarzem jego z r. 1841. Otóż omawiając sprawę korytarza łącznikowego, autor z niewytłumaczonych powodów Inwentarzem owym się nie posłużył, nie użytkował jego danych, godnych przecież uwagi. Miał je pod ręką—a zamilczał. A oto, czego byśmy się stamtąd mogli dowiedzieć:

1) Korytarz ten nie miał wcale drzwi na ementarz kościelny, prowadził jedynie z cerkwi do południowego skrzydła gmachu; Trutniów tymczasem drzwi takie wyrysował.

2) Miał natomiast korytarzyków z obu stron po dwa okna, zatem okna i na stronę wschodnią; jest więc rzeczą wyłączone, żeby z tej strony przylegały do niego jakieś ubikacje mieszkalne. Wnosząc z kształtu zachowanych śladów dachu, można by co najwyżej przypuścić, że było z tej strony jakieś szersze może nieco podcienie, służące może za ochronę od deszczu jakim sprzętom, czy t. p. Cel wszelako nie było, nie było zabudowania zaznaczonego przez p. Łuckiewicza na planie cyfra III.

Wreszcie 3). Zarówno wspomniany Inwentarz z roku 1841, jak szereg innych jeszcze i bliższy okresowi procesu filareckiego podobny Inwentarz cerkwi i klasztoru bazylikańskiego z r. 1823, znajdujący się w Wileńskim Archiwum Państwowym, opisując n-jdokładniej, cęła za całą i sprzęt za sprzętem, wnętrza cerkwi, klasztoru i korytarza, nie wspominają ani słowem o istnieniu jakichś parteterowych ubikacji mieszkalnych obok korytarza, ani — co ważniejsze — o piętrach ponad nim. Niema tam najmniejszej wzmianki o piętrze takim ani w r. 1823, ani w 1841.

Inwentarz z r. 1823, opisuje wnętrza i zawartość korytarza, poczem zaraz przechodzi do dachu. Oto odpowiedni jego ustęp w całości:

„Wewnątrz cerkwi dopiero opisanej po prawej stronie, postępując dalej od wspomnianej kaplicy, Skumionowska zwanej, są drzwi futrowane na zawiasach i krukach z zamkiem wewnętrznym i rączką, za którymi wschody

o 4 trebach na korytarzyk murowany, Cerkiew z klasztorem łączący, w połowie murem przedzielony, w którym murze są drzwi podwójne na zawiasach z zamkiem wewnętrznym, kłamką i zasuwkami żelaznymi; cały ten korytarzyk cegłą wyłożony; w pierwszym przedziale ma sklepienie i 2 okna zaszkłone, pokostowane i kratą żelazną ubezpieczone, w drugim przedziale ma sufit wapnem podrzuconym, framugę z blejtrmem i drzwiczkami podwójnymi pokostowanymi, na zawiasach z zamkiem wewnętrznym, na skład sprzętów zakrystyjnich; 4 okna zaszkłone z kratami żelaznymi i w końcu drzwi pojedyncze przy wejściu od klasztoru na zawiasach i krukach z zamkiem wewnętrznym i kłamką. Dach tego korytarza składa się z części mniejszej z blachy żelaznej napokostowanej, a w części większej z dachówki”. (k. 4 v.)

Inwentarz z r. 1841 opisuje korytarzyk zupełnie analogicznie; i wówczas nie zmienił on widać wyglądu ni przeznaczenia. Rozdzielony ścianą poprzeczną na dwie części, w części pierwszej służył za przedsiónek zakrystji, część druga była tylko przejściem: „Drzwi opisane wprowadzają na korytarzyk odpowiedni pierwszemu, lecz nieco dłuższy, i w nim nie sklepienie, lecz sufit podrzucony, posadzka z cegły, i w ścianach onego po dwa takież, z takimiż okuciem, okna, tylko opatrzone zewnątrz kratami żelaznymi... Między oknami z lewej strony jest szafa... a prowadzą na klasztorny, linji południowej, korytarz...” (k. 6 r.)

Wszystko to, jak widzimy, najzgodniej ze stwierdzonym na miejscu i dającym się skontrolować naocześnie orzeczeniem komisji z r. 1922. Z którejkolwiek więc strony przystąpimy uczciwie do zagadnienia, zawsze konkluzja będzie możliwa tylko jedna.

Z poszukiwań zatem w gruncie, z odkopów etc., z planów i z inwentarzów gmachu poklasztornego wynika jednoznacznie i jasno jak słońce, że nad korytarzem łącznikowym między cerkwią Sw. Trójcy, a południowym skrzydłem klasztoru nie było piętra, że nie było tam cel mieszkalnych, zatem, że nie mogło być cel obronnych na więzienia filaretów, nie mogła się tam mieścić w żadnym razie cęła Konrada. Innymi słowy, dowiedliśmy chyba dostatecznie, że część pozytywna brozury p. Łuckiewicza, że jego próba umiejscowienia celi jest stanowczo błędna;

jest nie rozjaśnieniem sprawy spornej, ale prosto bałamuctwem, niewiadomo, czy więcej bezkrytycznym, czy złośliwym.

II. Przesłanki historyczne.

Jak dotąd, dyskutowaliśmy sobie na gruncie przesłanek architektonicznych, mowa była o planach, rysunkach murach i fundamentach. Na ten grunt mianowicie wciągnęła sprawę całą opozycja. Trzeba więc było wkroczyć nań powolnie, by wykazać, jak sypki to grunt i jak wali się budowla wzniesiona na nim bez fundamentów trwalszej natury. Jedno wyrażenie z *Dziadów* i rysunek Trutniowa nie wystarczy, by rozwiązać problem sporny. A do nich tymczasem ograniczył się autor t. zw. *Prawdy*. To też zmusiła się na konkluzji ta jego jednostronność przesłanek.

Tymczasem stwierdzić trzeba raz jeszcze jak najdobitniej, że obok architektonicznej—ma sprawa także stronę historyczną, że należy się w niej głos historykowi badającemu nie tylko plany i kamienie, ale także i źródła pisane, świadectwa archiwalne i literackie. Jeżeli mogło w całej tej przygodzie powstać jakiegokolwiek bałamuctwo, to przyczyną było jedynie nieuwzględnienie tych właśnie źródeł. Rzecz jasna, mówię „jedynie”, przyjmując, że w sporze tym obu stronom chodzi li o sumienne, rzetelne wyświetlenie kwestji historycznej, o dojście do prawdy, a nie o upieczenie przy tym ogniu, o przeprowadzenie jakiegokolwiek zamysłów ubocznych, powziętych z góry i podtrzymywanych z uporem.

Na tem tedy stojąc stanowisku, pragnę jedynie, by jasno, nieodparcie ustalony został fakt historyczny, by w sposób obiektywny i dowodny zlokalizowano cęła Konrada-Mickiewicza w murach po-bazylikańskich, mowę tu zawarować prawo głosu historykowi. Co więcej, twierdząc, że głos to będzie ostateczny, rozstrzygający. Architekt może w tem wszystkim ustalić to tylko, gdzie cęła owa być mogła, historyk zaś rozstrzygnie w tych granicach ustalonych, gdzie ona była.

(D. e. n.)

St. Pigoń.

Następca Lenina — Rykow już znika z widowni.

RYGA, 27.II. — Opuszczenie przez Rykova stanowiska szefa rządu sowieckiego pod proektorem choroby, wymagającej kuracji na Kaukazie, oddaje władzę w Sowdepji w ręce izraelity Kamie-

niewa i gruzina Stallina, poza którym stoi Dzierżyński, działający wznowioną falą bezwzględnej terroru. Sofronow, przewodca opozycji, został już uwieczniony i zesłany do Władywostoku.

Upadek gabinetu belgijskiego.

BRUKSELLA, 27.II (Pat.) Projekt konwencji ekonomicznej transkoo-belgijskiej odrzucony został przez izbę deputowanych 95 głosami przeciwko 79 przy ogólnej liczbie 181 głosujących. Natychmiast po ogłoszeniu rezultatów głosowa-

nia, Theunis, akklamowany przez lewicę liberalną, oraz znaczna część partii prawicy, oświadczył, że ponieważ rząd stawiał w związku z tą sprawą kwestję zaufania, przeto w kousekwencji zgłosi na ręce króla dymisję gabinetu.

O ustrój państwowy w Grecji.

ATENY, 28.II. (Pat.) Zgromadzenie Narodowe 192 głosami przeciwko 112 odrzuciło wniosek republikanów o natychmiastowym

złożeniu dynastji i uchwalilo rezolucję, domagającą się przeprowadzenia plebiscytu. Republikanie opuścili salę posiedzeń.

Sejm i Rząd.

Raut u Prezydenta Rzeczypospolitej.

W sobotę 1 marca r. b. Prezydent Rzeczypospolitej i p. Stanisławowa Wojciechowska wydadają raut dla korpusu dyplomatycznego pałacu Łazienkowskim.

Z komisji administracyjnej Senatu.

Na posiedzeniu komisji administracyjnej Senatu w dn. 27 b. m. nadzwyczajny komisarz oszczędnościowy p. wojewoda Moskałewski i złożył sprawozdanie z dotychczasowej działalności oszczędnościowej rządu i projekt w tej dziedzinie na najbliższą przyszłość. Nad sprawozdaniem komisarza oszczędnościowego przeprowadzona została wyzerpująca dyskusja.

Dzień polityczny.

Węgry a sowłety.

Budapesteński dziennik „Uj Nemzedek“ dowiaduje się, że rząd węgierski poczynił przygotowania w kierunku uznania Sowietów.

Komisja kontrolna w Niemczech.

Gen. Bourgeois złożył komisji spraw zagranicznych Senatu francuskiego wyjaśnienia dotyczące działalności komisji kontrolnej w Niemczech. Wskazując na przeszkody napotymane wobec systematycznie odmownego stanowiska władz lokalnych, co do ułatwiania poszukiwań. Od czasu okupacji Zagłębia Ruhry kontrola faktycznie się skończyła. Niemcy nie stosują określonej traktatem wysokości stanu liczebnego wojsk i przyjmują oehotników oraz powołują oficerów rezerwy. W czasie wypadków w Turynji i Saksonji dokonywano prób prawdziwej mobilizacji. Gen. Bourgeois wypowiedział się za koniecznością podjęcia kontroli.

9-godzinny dzień pracy w Niemczech.

„Wolff“ donosi z Hamburga, że podczas gdy robotnicy przemysłu żelaznego okręgu hamburskiego zgodzili się na wprowadzenie 9-godzinnego dnia pracy i stanęli dziś rano do roboty, robotnicy w warsztatach okrętowych

Wiadomości bieżące.

Urzędowe.

— Kurs Przysposobienia Wojskowego. P. K. U. w Wilnie podaje do wiadomości wszystkich organizacji i stowarzyszeń Przysposobienia Wojskowego oraz zainteresowanej młodzieży, iż zimowy kurs przysposobienia wojskowego w Wilnie rozpocznie wyszkolenie z dniem 15 marca r. b.

— Do dnia 3-go marca włącznie mogą być jeszcze zgłaszane listy kandydatów przez Stowarzyszenia P. W. — Kandydaci powołani na kurs winni się stawić po przyjeździe do Wilna w dniu 14 marca b. r. u oficera instrukcyjnego P. K. U. w Wilnie (ul. Dominikańska Nr. 3 II-gie piętro, lokal Wojskowego Sądu Rejonowego).

Z miasta.

— Posiedzenie komitetu obywatelskiego do walki z lichwą i komisji rzeczoznawców branży manufakturowej. Dnia 27 b. m. w środę, odbyło się posiedzenie komitetu obywatelskiego do walki z drożyzną i lichwą oraz komisji rzeczoznawców branży manufakturowej.

Natomiast zarobki kalkulowano w wysokości 40—50 proc., ceny wykazanej w fakturze, co obecnie będzie niemożliwym, i wpłynie na zwiększenie się dochodów Państwa, oraz na obniżenie cen towarów.

— Walka z lichwą. Komitet obywatelski do walki z lichwą wraz z komisarzem prowadzi energiczną akcję w kierunku obniżenia cen na artykuły pierwszej potrzeby.

W tych dniach zostanie znów obniżona cena na chleb. Utrudnia znacznie pracę brak ekspertów, którzyby mogli wejść do komisji rzeczoznawców, ustalających ceny maksymalne.

Dotyczy to szczególnie do komisji manufakturowej i skórzanoszewskiej, które nie mogą rozpocząć pracy ze względu na brak rzeczoznawców w tej dziedzinie.

— Odezwa Komitetu Obyw. do walki z lichwą. Wymieniony Komitet wydał odezwę do ludności m. Wilna i pow. Wil.-Trockiego, w której pomiędzy innymi pisze: że zadaniem Komitetu jest dostarczenie władzy energicznej i skutecznej pomocy w walce z przejawami niezdrzonych i nieszczęliwych poczynił zdemoralizowanej części ludności, Komitet ten będzie miał siłę jedynie wtenczas, gdy jaknajszerszy ogół społeczeństwa przyjdzie mu z pomocą i przyjmie udział czynny w jego pracach, czy to zapisując się na członków Komitetu i pracując w Komisjach Rzeczoznawców dla określenia cen i sprawdzania uzasadnionych kalkulacji poszczególnych branż, czy też udzielając Komitetowi informacji o wszelkich spostrzeżonych wypadkach nadużyć lichwiarskich oraz pobierania cen wygórowanych.

Członkami Komitetu mogą być osoby płci obojga pełnoletnie, oraz wszelkie stowarzyszenia, instytucje i związki solidaryzujące z dążeniami Komitetu.

Zapisy członków, oraz wszelkie informacje i skargi na wyzysk przyjmuje Zarząd Komitetu w godzinach urzędowych od 10—12-jej codziennie za wyjątkiem świąt w lokalu Delegatury Rządu (sala konferencyjna) przy placu Katedralnym.

— Z posiedzenia Organizacyjnego propagandy zapisów na akcje Banku Polskiego. Wczoraj w wielkiej sali oddziału wileńskiego P. K. K. P. odbyło się zebranie organizacyjne w sprawie utworzenia komitetu propagandy zapisów na akcje Banku Polskiego w ziemi Wileńskiej; zebranie było bardzo liczne. Uczestniczyło w niem przeszło 50 osób przedstawicieli wszystkich warstw społecznych a przede wszystkim banków i kupiectwa. Zagajając zebranie Dyrektor P. K. K. P. Białas dał jasną interpretację statutu Banku Polskiego i wyjaśnił cel samego zebrania. Przed przystąpieniem do dalszych obrad wybrano prezydium w którego skład weszli J. E. Ks. Biskup Michalkiewicz, p. H. Gieczewicz jako przedstawiciel ziemianstwa i p. Miskiewicz w charakterze sekretarza oraz p. Dyr. Białas jako przewodniczący. W ożywionej dyskusji nad sposobami propagandy zabierali głos prócz wymienionych członków prezydium pp. Turaki, L. Samerok, Krassowski, Cz. Nusbaum, Kopeć, Angustowski, St. Wańkiewicz i inni. P. H. Gieczewicz w imieniu ziemianstwa złożył oświadczenie, iż ziemianstwo w miarę możliwości weźmie udział w subskrypcji lecz sytuacja jego jest trudna z powodu podatku majątkowego i daniny lasowej. Przy omawianiu sposobów propagandy nacisk kładziono na agitację w prasie oraz za pośrednictwem nauczycielstwa i urzędników. Uchwalono wybrać tymczasowy komitet w którego skład weszli pp. Dyr. Białas, St. Wańkiewicz i T. Miskiewicz którzy dookołują przedstawicieli: handlu, przemysłu, banków, spółdzielni, stow. urzędniczych, nauczycielstwa, prasy i wolnych zawodów.

— Z posiedzenia Organizacyjnego propagandy zapisów na akcje Banku Polskiego. Wczoraj w wielkiej sali oddziału wileńskiego P. K. K. P. odbyło się zebranie organizacyjne w sprawie utworzenia komitetu propagandy zapisów na akcje Banku Polskiego w ziemi Wileńskiej; zebranie było bardzo liczne. Uczestniczyło w niem przeszło 50 osób przedstawicieli wszystkich warstw społecznych a przede wszystkim banków i kupiectwa. Zagajając zebranie Dyrektor P. K. K. P. Białas dał jasną interpretację statutu Banku Polskiego i wyjaśnił cel samego zebrania. Przed przystąpieniem do dalszych obrad wybrano prezydium w którego skład weszli J. E. Ks. Biskup Michalkiewicz, p. H. Gieczewicz jako przedstawiciel ziemianstwa i p. Miskiewicz w charakterze sekretarza oraz p. Dyr. Białas jako przewodniczący. W ożywionej dyskusji nad sposobami propagandy zabierali głos prócz wymienionych członków prezydium pp. Turaki, L. Samerok, Krassowski, Cz. Nusbaum, Kopeć, Angustowski, St. Wańkiewicz i inni. P. H. Gieczewicz w imieniu ziemianstwa złożył oświadczenie, iż ziemianstwo w miarę możliwości weźmie udział w subskrypcji lecz sytuacja jego jest trudna z powodu podatku majątkowego i daniny lasowej. Przy omawianiu sposobów propagandy nacisk kładziono na agitację w prasie oraz za pośrednictwem nauczycielstwa i urzędników. Uchwalono wybrać tymczasowy komitet w którego skład weszli pp. Dyr. Białas, St. Wańkiewicz i T. Miskiewicz którzy dookołują przedstawicieli: handlu, przemysłu, banków, spółdzielni, stow. urzędniczych, nauczycielstwa, prasy i wolnych zawodów.

— U Techników. Dnia 29 b. m. odbędzie się pogadanka techniczna z referatem p. G. Piotrowskiego na temat: „Budownictwo trzei-nowe“.

— Z życia „Rozwoju“. Dziś w piątek dn. 29.II. b. r. o g. 7 wiecz. w sali T-wa „Rozwój“ (Trocka 11 m. 7) p. red. Stanisław Kozaryn, wygłosi odczyt p. t. Główne prądy i osobistości literatury polskiej popowstaniowej (1863—1907 r.).

Będzie to pierwszy z cyklu 6-ciu wykład z historii literatury polskiej.

Niewątpliwie te ze wszechmiar pożądane odczyty będą się cieszyły dużym powodzeniem.

— Oświata pozaszkolna. W sobotę, 1-go marca w sali Sniadeckich o godz. 6-tej wiecz. prof. Kłos wygłosi odczyt z licznymi przezroczeniami p. t.: „Warszawa za Sasów i St. Poniatowskiego“.

Z życia stowarzyszeń.

— Doroczne Zebranie P. Z. K. W dniu 16 marca odbędzie się Ogólne Doroczne Zgromadzenie Członków Wileńskiego Koła Polskiego Związku Kolejowców. Ponieważ od początku istnienia organizacji nie było rejest-

nicy chrześcijanie. W jatkach żydowskich mięso znikło, a w polskich sprzedawane jest po cenach przenoszących 3 miliony. Jak wyjaśniają nam hurtownicy chrześcijańscy, tę nagłą zniżkę cen wywołali hurtownicy żydzi w celu spowodowania bankrutwa dostawcy mięsa dla wojska, polaka, który niedawno wydarł żydom monopol na te miliardowe dostawy, a który obowiązał się dostarczać wojsku mięso poniżej codziennej ceny rynkowej. Żydzi chcą w ten sposób tracąc chwilowo na mięsie, doprowadzić przedsiębiorcę polskiego do bankrutwa, by uzyskać z powrotem monopol i dyktować wojsku zarówno jak ludności ceny dowolne.

Sprawy miejskie.

— O ulepszeniu techniczne Wileńskiej straży ogniowej. Wobec niedostatecznego wyposażenia straży ogniowej w nowoczesne przyrządy — magistrat miasta Wilna powziął zamiar zakupienia samochodów, zbiorników wody z trakcją motorową, oraz takichże pomp.

W tej sprawie napłynął już szereg ofert od firm zagranicznych. Zainteresowane w powyższym stowarzyszenia ubezpieczeniowe czynią starania o dostarczenie magistratowi możliwie korzystnych warunków.

Na gruncie Wileńskim rozpatrywali tę sprawę prezes tow. ubezp. „Piaś“ p. Barylski oraz poseł austriacki w Warszawie p. Post. Suma, potrzebna na pokrycie wydatków inwestycyjnych ma być osiągnięta z podatku ogniowego, uchwalonego przez magistrat, a znajdującego się obecnie w Minist. Spraw. Wewnętrznych, któremu przedłożony został do zatwierdzenia.

Z uniwersytetu.

— Wykład Inauguracyjny Ks. Dr. Aleksandra Wóycickiego profesora zwyczajnego chrześcijańskich nauk społecznych odbędzie się w piątek dn. 29 lutego b. r. o g. 7 wiecz. w sali Sniadeckich na temat: „Nowa faza problemu pracy“.

Sprawy akademickie.

— Rada Młodzieży Akademickiej. Rada Młodzieży Akademickiej, podaje niniejszem do wiadomości koleżanek i kolegów, że odbywające się dnia 29 b. m. wybory do t. zw. „Wileńskiej Rady Akademickiej“ są próbą bezsprawnego narzucenia Ogólności Polskiej Młodzieży Akad. U. S. B. reprezentacji czysto partyjnej w danym wypadku lewicowej. R. M. A. stwierdza, że jedynym organem, upoważnionym do przeprowadzenia wyborów jest komisja wyborcza, wyznaczona przez R. M. A. z upoważnienia Naczelnego Komitetu Akademickiego w Warszawie. R. M. A. stanowczo się zastrzeża przed wszelkiego rodzaju uzurpacjami tak ze strony zwolenników poglądów lewicowych, jak zarówno pravicowych i wzywa w imię praworządności ogół akademicki do niebrania udziału w wyborach do t. zw. „Wileńskiej Rady Akademickiej“.

Odczyty.

— U Techników. Dnia 29 b. m. odbędzie się pogadanka techniczna z referatem p. G. Piotrowskiego na temat: „Budownictwo trzei-nowe“.

— Z życia „Rozwoju“. Dziś w piątek dn. 29.II. b. r. o g. 7 wiecz. w sali T-wa „Rozwój“ (Trocka 11 m. 7) p. red. Stanisław Kozaryn, wygłosi odczyt p. t. Główne prądy i osobistości literatury polskiej popowstaniowej (1863—1907 r.).

Będzie to pierwszy z cyklu 6-ciu wykład z historii literatury polskiej.

Niewątpliwie te ze wszechmiar pożądane odczyty będą się cieszyły dużym powodzeniem.

Z życia stowarzyszeń.

— Doroczne Zebranie P. Z. K. W dniu 16 marca odbędzie się Ogólne Doroczne Zgromadzenie Członków Wileńskiego Koła Polskiego Związku Kolejowców. Ponieważ od początku istnienia organizacji nie było rejest-

racji wydanych legitymacji Zarząd podaje do wiadomości członków że od 25 b. m. odbywa się rejestracja legitymacji.

Ma to ważne znaczenie, gdyż według statutu wstęp na doroczne zebranie mają tylko rzeczywici członkowie, opłacający składki, czynni pracownicy kolejowi.

Miejsce Zgromadzenia oraz porządek będą ogłoszone.

— Zarząd Związków Dublańczyków komunikuje o mającym się odbyć Walnem Zebraniu członków Związku Dublańczyków Agronomów w dniu 9 marca b. r. w sali bibliotecznej C. T. R. w Warszawie, Kopernika 30, o godz. 11 rano.

Sprawy samorządowe.

— Nowy podatek od wyszynku. Ministerstwo Skarbu wydało rozporządzenie, ogłoszone w ostatnim dzienniku ustaw, w myśl którego wydziały powiatowe i magistraty zostały zobowiązane do ściągania na rzecz skarbu Państwa nowego specjalnego podatku od przedsiębiorstw, trudniących się wyszynkiem napojów alkoholowych.

Za czynności przy wymiarze i poborze tego podatku instytucje samorządowe otrzymywać będą 10% tego podatku. Poza tem, instytucje te będą mogły rozciągnąć ścisłą kontrolę nad obrotem wyrobów wódczanych. Podatek ten od wyszynku zostanie w przyszłości przekazany samorządowi wojewódzkiemu.

— Nowa ustawa wyborcza do sejmików powiatowych. Według projektu nowej ustawy o powiatowych Związkach Komunalnych ilość członków sejmików powiatowych wynosić będzie na terenie Ziemi Wileńskiej w powiecie Braślawskim i Oszmiańskim po 24, w pozostałych zaś powiatach po 28 członków, w stosunku proporcjonalnym do ilości ludności w tych powiatach.

Ustawa przewiduje bowiem w powiatach, liczących do 50.000 ludności, — 16 członków sejmiku, dalej przy liczbie mieszkańców od 50 do 75.000 członków sejmiku 20-tu, przy 75 — 100 tysiącach mieszkańców 24 członków oraz w powiatach o liczbie ludności ponad 100.000 28 członków sejmiku.

Wydziały powiatowe składać się będą z 6 członków.

Do sejmików członkowie wybierani będą przez członków rad gminnych w okręgach wyborczych.

Granice okręgów wyborczych wyznaczać będą wojewodowie, na naszym zaś terenie okrąg taki składać się będzie z 1 lub 2 gmin, wybierając co najmniej 2 członków. Dotychczas członkowie wybierani byli z pośród radnych gminnych, w myśl zaś nowej ustawy, wybierani będą być mogli i z poza kolegium wyborczego.

— Samorządowy podatek inwestycyjny od gruntów państwowych. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zatwierdziło dla pow. Braślawskiego podatek inwestycyjny od gruntów państwowych, który będzie pobierany w wysokości 50% zwykłych podatków samorządowych, i wpływy z którego przeznaczone są wyłącznie na cele inwestycyjne.

Różne.

— Podziękowanie. Schronisko Nienależnie Chorych, całemu personelowi szpitala kolejowego, za łaskawą ofiarę za pośrednictwem Szanownego Pana Doktora Sułkowskiego w kwocie 47.300.000 marek, składa najserdeczniejsze „Bóg zapłać“.

— Podziękowanie. Koncert urządzony 17-go lutego b. r. w salach Ogniska Kolejowego na rzecz T-wa Przyjaciół Państwowej Szkoły Technicznej w Wilnie, dał czystego dochodu 693.800.000 marek polskich.

Zarząd Towarzystwa składa szczerze Bóg zapłać wszystkim Paniom i Panom, którzy przyjęli udział w urządzeniu koncertu, a szczególnie słom artystycznym: Paniom Urbanowiczówny, Frenklówny i Szyszko, i Panom Benoni, Kurnakowiczowi, Czerniawskiemu, Żywnowi i Jaremie, oraz Administracji Dyrekcji Kolejowej za bezpłatne udzielenie lokalu.

Teatr, muzyka i sztuka.

— Teatr Polski (Lutnia). Dziś znakomita artystka I. Solska święci tryumf prawdziwy w doskonałej wystawieniu sztuce O Wilde'a „Wachlarz lady Windermere“ pod reżyserją K. Tatarskiewicza.

— „Cyd“ dla młodzieży. Jutro w sobotę na przedstawieniu popołudniowym ukaże się po raz ostatni nieśmiertelne dzieło Corneille'a „Cyd“ w przekładzie S. Wyspiańskiego i inscenizacji F. Ruszczyca. Ceny miejsc niższe. Początek o godz. 3 min. 30.

— „Niech mnie djabłi wezmą“. Pod tym tytułem ukaże się dziś premiera najnowszej operetki Reichweina. W ope-

retce tej wystąpi p. Irena Larar, oraz świeżo pozyskany tenor operetki warszawskiej Napoleon Sawicki.

Przedstawienie popołudniowe w Teatrze Wielkim. W sobotę i w niedzielę odbędzie się w Teatrze Wielkim przedstawienie popołudniowe po cenach zniżonych. W sobotę ukazuje się „Faust” opera Gounoda, w niedzielę — „Bal maskowy” opera Verdi'ego.

Zabawy.

— Z „Rozwoju”. Dnia 1-go marca b. r. T-wo „Rozwój” urządziło we własnym lokalu ostatnią w tym sezonie wieczornicę karnawałową. Wstęp dla członków i zaproszonych gości za biletami, w cenie 2 milionów marek, które są do nabycia u pań gospodyń i w kancelarii „Rozwoju”.

— Bal kupiecki, który ma się odbyć w sobotę dnia 1-go marca r. b. w sali hotelu St. Georges'a na korzyść szkoły handlowej, zapowiada się bardzo dobrze. Do sali balowej, ogranej, przydzielono kilka przyległych pokoi, w których będą urządzone stoły z herbata, ciastami i chłodzącymi napojami, jak również ustroje do wypoczynku po mazurach i zawrotnych oberkach, prowadzonych przez dziarskich wodzirejów. Do powodzenia balu bardzo się przyczynił udział personelu pedagogicznego szkoły, z p. dyrektorem Motylewskim na czele.

Na liście gospodyń i gospodarzy są: pp. Arndtowie, pp. Bielunasowie, pp. Bukowsy, pp. Dągiewicze, pp. Deszowie, pp. Głowińscy, pp. Gołębiowscy, pp. W. Godlewscy, p. Jankowska, pp. St. Jastrzębscy, p. Januszewicz, pp. Kłodeccy, p. L. Klein, pp. Kowalscy, p. L. Kuczewski, p. Krassowski, pp. Krauzowie, p. Kowasowa, p. W. Malinowski, p. T. Miśkiewicz, p. D. Motylewski, p. W. Nowicki, pp. Pac-Pomarnacy, pp. Podberescy, pp. Rochowiczowie, pp. S. Rudniccy, pp. R. Rucińscy, p. M. Sipiński, p. M. Skwareczyńska, pp. Szumarscy, pp. J. Wińczowie, p. Wokulska, pp. Zende, p. Zdrojewski, p. E. Zabożyński, p. Zamettowa, pp. Żejmowie, pp. A. Żukowsy i pp. J. Żukowsy.

Karty wstępu można otrzymać oprócz już ogłoszonych punktów, również u wszystkich pań gospodyń i panów gospodarzy.

Początek balu o godz. 10 ej. Strój wieczorowy. Szatnia na górze.

— Reduta kolejowa. Dnia 1 III r. b. o godz. 22-iej w salach „Ogniska” ulica Kolejowa Nr. 19 (naprzeciw dworca kolejowego), odbędzie się reduta karnawałowa (bal maskowy), pod protektoratem JWP, prezesostwa Emilów Landsbergów. Obowiązki gospodarzy przyjęli pp.: Inż. Gutowski Antoni, Linowski Stanisław, nż. Narkowicz Juliusz, Chmielewski Mar-

jan, Ziembicki Piotr, Dr. Szukiewicz Jarosław, Galiński Jan, Kamiński Jerzy, Drewnowski Artur, Suchta Maksymilian, Bryk Władysław, Inż. Laguna Stanisław, Łęski Fryderyk Marjan, Bieliński Aleksander, Inżyn. Kozłowski Stanisław, Inż. Zerański Władysław, Inż. Wilga Jan, Chrzanow-ki Piotr, Drużecz Kazimierz, art. mal. Eitel Włodzimierz, Inżyn. Tuz Adam, Inż. Cywiński Bohdan, mec. Piokarski Bolesław, Nowicki Władysław, Rejzwaser Stanisław, Zaliż Maksymilian, Inż. Bystrzanowski Jan, Inż. Łopuszyński Mieczysław, Inż. Ejchler Robert, Inż. Wilczewski Gabriel, Inż. Jabłoński Jan, Kpt. Nossowicz Henryk, Por. Szpinko, Maruszkin Józef, Ranow Stanisław, Inż. Siedlecki, Drodowski Ludwik, Inż. Genello Henryk, Inż. Szadziwicz Józef, Inż. Szewgruben Bronisław, Inż. Gurski Przemysław.

Kronika policyjna.

— Kradzież konia. W nocy z dnia 25 b. m. we wsi Wasilewiczach, gminy Smogorzelskiej, pow. Oszmiańskiego, na szkole Żukowskiego Pawła skradziono konia, maść jasno gnłada, wartości 500.000.000 mk. polsk.

— Napad. Dnia 16-go b. m. czterech nieznanymi osobnikami usiłowało dokonać napadu na dom Miarojedowych we wsi Winole, gm. Zabłociszkiej, pow. Świeciańskiego. Podjęrznali o dokonanie napadu zatrzymani. Tożsamości ich narazie nie ustalono. Doehodzenie w toku.

— Kary na spekulantów. Przez wydział do walki z lichwą pociągnięci zostali do odpowiedzialności sądowej: Kamila Pietkiewicz, właścicielka sklepu wyrobów masarskich przy ul. Wileńskiej Nr. 20, za pobieranie nadmiernych cen, oraz Mejer Wajnsztrajn, właściciel piekarni przy ul. Tatarskiej 16, za pobieranie wygórowanych cen za pieczywo.

Wypadki.

— Nieostrożne obchodzenie się z bronią. Dnia 21-go b. m. podczas zabawy u mieszkańca wsi Jurkańce, gm. Olkienickiej, pow. Wileńsko-Trockiego, Wersockiego Jana, jeden z obecnych na zabawie, mieszkajec wsi Krumińce i tejez gminy, Stanisław Narkuń, oglądając rewolwer spowodował wystrzał, raniąc ciężko córkę Wersockiego — Marię. Ranną w stanie groźnym przewieziono do szpitala w Ejszyskach. Narkuń zbiegł w niewiadomym kierunku. Doehodzenie w toku.

— Pożar w Świrze. Dnia 13-go b. m. z powodu nieostrożnego obchodzenia się z ogniem, zapalił się dom mieszkalny Anny Paszek, w m. Świrze, tejez gminy, pow. Świeciańskiego. Pożar ugaszono. Spaliła się tylko jedna ściana. Straty nie ustalono.

Z Litwy.

Nagła interpelacja frakcji soc. dem. w sprawie pogwałcenia prawa wolności obywatelskiej. Kwestja cenzury wojennej. Przemówienie poła p. Lutyka.

Na porządku dziennym posiedzenia Sejmu kowieńskiego znalazła się interpelacja, skierowana przez frakcję socjal demokratyczną do Gabinetu Ministrów w sprawie pogwałcenia prawa wolności obywatelskiej.

Treść interpelacji jest następująca:

„W swej deklaracji obecny Gabinet Ministrów zaznaczył, że szczególna uwaga będzie zwrócona na praworządność. Niestety, owoców zamierzeń rządu w zakresie tym w kraju się nie odczuwa. Odwrotnie. W różnych dziedzinach życia naszej republiki, obywatela zostają pokrzywdzeni w swych podstawowych prawach. Szczególnie ujawnia się to w prawnem i ekonomicznem życiu robotników i ludu pracującego Litwy.

Organy władzy, które noszą nazwę organów obrony obywatelskiej, uważają dla siebie granice ustaw za obowiązujące, wskutek czego gwarancje konstytucyjne stają się próżnym wyrazem. Służba kontrwywiadowcza, obecnie zwana Wdziałem Kryminalnym pozwala sobie na prowadzenie u aresztowa nych formalnego śledztwa, co jest zakazane przez prawo i nawet użycia okrutnych sposobów gwałtu.

Frakcja nasza otrzymała z więzienia poniewieskiego skargę, którą podpisało 9 więźniów politycznych, mianowicie: Jan Lewanawicius, Justyn Mackiewicz, Józef Malecius, P. Żuklis, Konstanty Kurkietis, Jan Lauce, J. Saulis, Lukasunas i Jan Banis, treści następującej:

„My, Niżej podpisani, więźniowie polityczni więzienia poniewieskiego, podczas śledztwa w Rakiskach byliśmy wymyślani naj-

obrzydliwymi wyrazami oraz bici do utraty przytomności. Przy egzekucji był naczelnik wydziału kryminalnego B. Norwaisa, kierownik wydziału kryminalnego w Rakiskach Zdanawicius, funkcjonariusz ochrony Valukas oraz inni, nazwiska których nie są znane. Bito pięściami w głowę, rwano włosy na głowie, bito po nagiem ciełe nahajami i żelaznem stemplami, bito głową o ścianę, założywszy deskę na pięty lub na nogi bito przez nią oraz używano wielu innych sposobów bicia. Na żądanie zaś przez pobitych lekarza, — odmówiono i t. d. poszczególne skargi wykazują sposoby bicia. Pokrzywdzeni proszą naszą Frakcję podać ich skargę do wiadomości Sejmu.”

Należy stwierdzić, że egzekucje służby kontrwywiadowczej stały się u nas systematycznemi.

Ostatniemi czasy rewizje i areszty w różnych miejscowościach Litwy przybrały charakter masowy i doszły do niesłychanego dotąd stopnia. Dość podejrzenia lub czyjej bądź skargi, by obywatel został aresztowany i osadzony w więzieniu.

II. Dla wprowadzenia w życie porządku, odpowiadającego praworządności państwa, stoi na przeszkodzie były i dotąd istniejące na terytorjum republiki Litewskiej stan wojenny. Z racji stanu wojennego nie mogą być zorganizowane niektóre zawodowe związki robotnicze. Poza tem istnienie cenzury prasowej jest umotywowane istnieniem stanu wojennego. Cenzura nie przepuszcza pism niewinnej treści i wykreśla wyrazy najwyklesze, nie mając nie wspólnego z sytuacją wojenną.

Przedto zapytujemy rząd: 1) jak długo myśli on utrzymać w kraju stan wojenny? 2) Na podstawie jakich praw i ustaw działa u nas cenzura prasowa.

W sprawie motywów głosowania w imieniu frakcji polskiej występuje pos. B. Lutyk, który oświadcza co następuje:

„Wobec oświadczenia pana Prezesa Rady Ministrów i Ministra Spraw Wewnętrznych, iż w sprawie smutnych zajęć w Rakiskach przeprowadzone będą surowe dochodzenie i winni będą należycie ukarani i usunięci z zajmowanych stanowisk, uważamy pierwszą część interpelacji za wyczerpaną.

Co się tyczy zaś drugiej części interpelacji, mianowicie stałego stanu wojennego w kraju, a szczególnie wojennej cenzury Frakcja Polska uważa wyjaśnienie pana Prezesa Ministrów za niewystarczające. Pan Prezes Ministrów oświadczył, iż cenzura wojenna winna dbać o to, aby tajemnice wojskowe nie były przez prasę ogłaszane. Tak samo i my rozumiemy zadania wojennej cenzury. Jednakże sam cenzor wojskowy inaczej pojmuje swe obowiązki, a mianowicie: wykreśla podług swego widzimisię poszczególne słowa, zdania a nawet całe artykuły, które nie mają wspólnego z tajemnicami wojennymi.

Biorąc jednak pod uwagę, iż do Sejmu został wniesiony projekt ustawy o zniesieniu stanu wojennego, przez co sprawa cenzury wojskowej upadnie sama przez się, Frakcja Polska nie będzie głosowała za interpelacją i w głosowaniu się powstrzyma.”

Większością głosów interpelacja została odrzucona.

OFIARY

złożone w Administracji „Dziennika Wileńskiego”.

Na „Chleb dla głodzących dzieci”: W rocznicę śmierci ś. p. ojca J. W. Sęczykowskiego—Sęczykowsy 50.000.000 mk.

Na Dom Serca Jezusowego: Ku uczczeniu ś. p. Tadeusza Januszkowskiego inżyniera Stow. Dozoru Kotłów w Warszawie—Zarząd powyż. Stowarzyszenia składa 20.000.000 mk.

Kino-Teatr „HELIOS” ul. Wileńska 38.

Dziś premiera Cudo-film światła

DWIE DZIEWCZYNI PARYŻA

Dwie serje—10 akt. I Serja — w jednym programie Dzieci Bulewara w Warszawie w kinie „Apollo” w ciągu 3 miesięcy.

Kobieta - Lekarz D-1 Piotrowicz-Jurczenko Ordynator Szpitala Sawicz. Choroby skórne i weneryczne. Przenosiła się na ul. Zawalna 22. Przyjmuje wyłącznie panie od g. 2 1/2 — 4 1/2 pop.

Młyn wodny turbinowy z najnowszym urządzeniem, 15 hektarów gruntu przy kolei korzystnie do nabycia. B. Łokuciewicza 42, m. 7. Sprzedaje się dwa domy i plac. Miasteczko Podbrodzie ul. Pogótowa Nr. 4. Bejor.

KINO TEATR „POLONJA” Mickiewiczza 22. Dyr. G. Slepjan.

Dziś premiera! Słynny romans „Przy kominku” i „Gdy na kominku już wygasł żar” 2 serje, 12 aktów razem. Mistrzowie ekranu: Wiera Chołodnaja, Połoński, Maksimow Runicz w rolach głównych. Dla uwydatnienia całości artystycznej obrazu, w czasie wyświetlania artyści opery wykonają romanse „Przy kominku” i „Kominek już zgasł”.

Na kominku wciąż blednie Płomiennych skier jaśń, A ty marzysz uscisli, pieszczoły.. Chociaż wiesz, że nie wróci Prześniona już baśń, Chociaż wiesz, że daremne tęsknoty...

B-cia ALSZWANG ul. WIELKA 42. SP. AKC. Telef. 322. OBUWIE luksusowe męskie, damskie i dziecinne KRAWATY ostatnie nowości Paryża. OTRZYMANO WIELKI TRANSPORT GARNITURÓW i PALT WIOSENNYCH CENY ZNIŻONE. GARNITURY od 84,000,000 mar. PALT „ 130,000,000 „ NA RATY. Modele sukien damskich. Wykwintna bielizna damska i męska. Wszystko NA RATY bez gotówki przy zakupie.

KLINIKA POŁOŻNICZO-GINEKOLOGICZNA Uniwersytetu St. B. (Bogusławska 3) przyjmuje chore i rodzące o każdej porze dnia i nocy. Bezpłatna poradnia (ambulatorjum) od 10—12 godz. codziennie prócz dni świątecznych.

KRAWIEC MĘSKI B. BUJKO Wilno, ul. Zarzece № 12, m. 4. Przyjmuje wszelkie roboty wchodzące w zakres krawiectwa po cenach najniższych.

Poradnia Polskiego Zrzeszenia Lekarzy Specjalistów WILNO, ULICA GARBARSKA № 3. Ordynują następujący lekarze: CHOROBY WEWNĘTRZNE: D-r. E. Budziński, wtorek, czwartek, sobota od 5—6 pp. D-r. K. Kisiel, poniedziałek, środa, piątek od 1—2 pp. CHOROBY PŁUC: D-r. W. Umiastowski, wtorek i piątek od 12—1 pp. CHOROBY CHIRURGICZNE: D-r. Janowicz, poniedziałek, środa, piątek i sobota od 5—6 pp., D-r. M. Mojszyński, czwartek od 5—6 pp. CHOROBY CHIRURGICZNE DZIECIĘCE: D-r. J. Dowgiałłówna, wtorek i czwartek od 4—5 pp. CHOROBY KOBIECE I AKUSZERJA: D-r. J. Dobrzański, wtorek, środa, czwartek i piątek od 4—5 pp. D-r. A. Erdmanowa, poniedziałek i sobota od 6—7 w., środa od 11—12 r. CHOROBY DZIECIĘCE: D-r. E. Iszora, poniedziałek, środa i piątek od 5—6 pp. CHOROBY NERWOWE: D-r. J. Hurynowiczówna, poniedziałek 5—6 pp., czwartek 6—7 w. CHOROBY OCZU: D-r. I. Abramowicz, codziennie od 4—5 pp., D-r. J. Cumfi, wtorek i piątek od 9—10 r., środa i sobota od 2—4 pp. CHOROBY UCHA, GARDŁA I NOSA: D-r. Cz. Czarowski, poniedziałek, środa, piątek od 5—6 pp. CHOROBY SKÓRNE I WENERYCZNE: D-r. M. Miennicki, poniedziałek, środa i sobota od 3—4 pp., D-r. K. Sokółowski, codziennie od 4—5 pp. ROENTGENOLOGJA: D-r. L. Sułkowski, wtorki i piątki od 4—5 pp. CHOROBY ZĘBOWE I JAMY USTNEJ oraz pracownia tech. dentystyczna, D-r. Fiedorowicz codziennie od 11—2 pp. i od 3—6 pp.

KRAWIEC JAN ŻUKOWSKI Święto-Jańska 3. Przyjmuje obstalunki z własnych i powierzonych materiałów po cenach najniższych. Dla wojskowych i urzędników rabat.

Dom piętrowy mury wany z wolnemi mieszkaniami, sprzedaje się lub wydzierżawia się pod fabrykę. Dowiedzieć się: Snipliszki w końcu Lwowskiej ul. Słucka 17, m. 1. od 9—11 g. r. lub od 3—6 po poł.

Z powodu wyjazdu do sprzedania bufet i stół z blatem marmurowym. Mickiewiczza 37, m. 5 od 10—12 i od 2—4 po poł.

Skr. legitymację wyd. przez Starostwo Święciańskie na imię Wandy i Walentego Tomaszewiczów, zam. w folw. Budzyskach, gm. Mieleg. pow. Święc.—unieważnia się.

Zg. dowód osobisty za Nr. 156, wyd. przez Starostwo Powiatowe na imię Eugenji Kinkulkin, zam. przy ul. Zakretowej 7, — unieważnia się.

Wolny, zdembob. z ukończoną 11 Wydz. był kancelista wojskowy, z dwuletnią praktyką dworską, ze znajomością kukiowania drzewa, — piśmie, mowie polsko-niemieckiej poszukuje posady kancelaryjnej lub manipulacyjnej gdziebądź zgł. do Administr. Dz. Wil. Wilno.

Wdowa obolała rodzina prosi o pomoc materialną. Łaskawe datki prosi składać do „Adm. Dz. Wil.” pod „H. F.”

!!! UWAGZĘ P. P. ZIEMIANY I ROLNIKÓW!!! KUPUJEMY W DOWOLNYCH ILOŚCIACH NASIONA: KONICZNY CZERWONEJ, BIAŁEJ, SZWEDZKIEJ, INKARNATKI, TYMOTKI, PELUSZKI, WYKI SZAREJ, SERADELLI, ŁUBINÓW, LNU i t. d. POLECAMY: Na zbliżający się sezon wiosenny: nasiona selekcyjnych zbóż, traw, roślin pastewnych, ogrodowych, warzyw i t. d. gwarantujemy dobroci, kwalifikowanych przez stacje Oceny Nasion. W interesach Sz. Klientelli jest jaknajwcześniejsze nadsyłanie zamówień. Maszyny i narzędzia Rolnicze fabryk krajowych i zagranicznych pierwszorzędnej jakości. HURT — D E T A L. Cenniki, katalogi, oferty na żądanie odwrotną pocztą gratis i franko. POLSKA SPÓŁKA HANDLOWO-PRZEMYSŁOWA „PLON” w WILNIE ul. Portowa № 6 c. DEPEZSE: „P. ON-WILNO” Telefon Nr. 799. R E P R E Z E N T A C J E: Spółki Akcyjnej „Granum”. Połączone krajowe Hodowle Nasion Sелеkcyjnych. Spółki Akcyjnej Bronikowski, Grodzki i Wasilewski. Skład maszyn i narzędzi rolniczych.

Kobieta lekarz Dr. Szwarc-Zeldowicz Choroby kobiece, weneryczne i moczop. Prx. od 12—5. ul. Ad. Mickiewicza 24. Dr. med. ZELDOWICZ Chor. weneryczne, moczop., sifilis i skórne. Prx. 9—1 i 5—8. ul. Ad. Mickiewicza 24.

Kupuję książki w rosyjskim języku. Trocka 4 m. 1.